

ساختارشناسی الگوهای فضایی کاخ های دوره صفویّه با رویکردی ساختارگرایانه نحوه استفاده از این الگوها در معماری معاصر ایران

یاور ابراهیمی گنجه^{۱*}، مسعود طاهری شهرآئینی^۲، سعید خاقانی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری، دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه صنعتی شاهرود، شاهرود، ایران. yavar_1990@yahoo.com
۲- دکتری معماری، استادیار و رئیس دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه صنعتی شاهرود، شاهرود، ایران. mtaheri87@yahoo.com
۳- دکتری معماری، استادیار و عضو مدعو هیات علمی دانشکده پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. khaghanisaeid@gmail.com

چکیده

برای درک چالش پیش رو در معماری ایران معاصر کفایت در یکی از خیابان های به اصطلاح تجدد یافته ی شهرهای ایران قدم زد تا مجموعه ایی از تضادهای معماری را مشاهده نمود. مجموعه ایی ناهمگون از ترکیب نماهای کلاسیک اروپایی و مدرن، خط آسمانی نا هموار، عدم تناسب شکل ها و عملکردها و... تنها اشارات کوچکی به این چالش ها و مشکلات است. در طی حل این تضادها به نظمی نیازمندیم که بر اساس الگوهای فرهنگی ایرانی باشد. بخشی از این بحران نتیجه ی عدم شناخت و برخورد درست ما با زبان معماری خود می باشد که اشاره به ضرورت شناخت درست آن دارد. مجله های معماری قفل هایی بزرگ بر ذهن معماران ایرانی افکنده اند و معمار بدون توجه به پیشینه، فرهنگ بومی و شرایط اقلیمی بستر و زمینه طرح دست به طراحی می زند. آنچه از آن به اسم مدگرایی یاد می کنیم بر تار و پود افکار هنرمندان و معماران کشورمان رخنه کرده و این نیاز همواره احساس می شود که معماری امروز ما نیازمند الگو و زبان مرجعی است که ساختار معماری ایرانی را احیا کند، عدم وجود الگوهایی که طراحان امروزی را سمت و سویی مشخص در برخورد با معماری غنی ایرانی دهد همواره احساس می گردد. معماری ایرانی بر اساس دیدگاه ساختارگرایانه از الگوهای زبانی مشخصی ساخته شده است. این الگوی زبانی متشکل از واحدهای معنادار مشخصی است که بر اساس قاعده ی نحوی خاصی در کنار یکدیگر چیده شده اند و معماری ما را به وجود آورده اند. معماری کاخ های دوره صفویّه به دلیل غنا و تنوع الگوهای فضایی و ساختاری خود، بستر مناسبی برای مطالعات با نگاهی ساختارگرایانه در این حوزه می باشد.

واژه های کلیدی: ساختارگرایی، ساختارگرایی در معماری، الگوهای فضایی در معماری، دوره صفویّه، کاخ های دوره صفویّه

^۱ این مقاله برگرفته از پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد اینجانب "یاور ابراهیمی گنجه" با عنوان "ساختارشناسی معماری ایران (الگو و زبان)- مطالعه موردی معماری صفویّه در اصفهان" زیر نظر اساتید محترم جناب آقای دکتر مسعود طاهری شهر آئینی و جناب آقای دکتر سعید خاقانی می باشد.